

בלבבי משכן אבנה

כל החומר המופיע בעלון זה חדש

דרשה מהרב חיים של התבודדות

תמצית המהלך עד כאן - דרכי הכניסה
הראשוניים לעולם של שקט ופנים

א"כ, העמדנו בס"ד את שני היסודות הכלליים של מהלך ההתבודדות שבו אנו עוסקים, היסוד הראשון הוא, חיי רוגע ושקט, והיסוד השני, כניסה לרובדים פנימיים יותר בנפש. בפרקים הקודמים השתדלנו לפתוח מעט פתח על מנת שכל אחד יוכל להיכנס ולו במעט לרובדים פנימיים יותר, אולם הקדמנו לכך את השלב ראשון, שהינו להגיע למעט שקט. להגיע לשקט ע"י התבוננות בדבר נעים ובכך להרגיע את הנפש, או להגיע לשקט ע"י חמשת החושים ובכך להרגיע את הנפש. ולאחר-מכן ביארנו כיצד ע"י כח הריח או כח הנשימה או כח השמיעה אפשר להיכנס לרובדים פנימיים יותר בנפש.

עד כאן נתבארו דרכים כלליות, דרך כיצד להשקיט את הנפש מעט, ודרך כיצד להיכנס לרובדים פנימיים יותר בנפש, בעצות מעשיות, על מנת להביא כל אחד להיכנס ולו מעט לרובדים יותר פנימיים בנפש.

אשר על כן, הדברים שנאמרו עד פרק זה, נאמרו בתור הקדמה ודרכי כניסה הראשוניים לעולם של שקט ולעולם של פנים. ובפרק זה אנו מתחילים בעז"ה להיכנס לצורה היסודית, והמעשית, של חיי ההתבודדות.

צורת חיים זו לא תדרוש רק זמן מועט ביום, אלא היא תדרוש צורת חיים שונה ממה שרוב בני האדם רגילים לחיות. זוהי צורת חיים שורשית, יסודית ופנימית. מי שחי בה בצורה הנכונה, הרי שהוא אדם מאושר הרבה יותר, שמח הרבה יותר,

והעונג הינו הבסיס היום-יומי של חיי. הגם שעל מנת לחיות כך, נצרך להשקיע יותר, אולם דרך זו מביאה את האדם למעין חיי העולם הבא, בעולם הזה, בבחינת 'מעין עולם הבא'.

צורת החיים בדורנו - טרדות לאין תכלית

נתחיל בעז"ה את הנקודה היסודית הראשונה שהזכרה - חיי שקט ורוגע. צורת החיים שאנו מכירים כיום, ובפרט בדור האחרון, ובפרט בשנים האחרונות ממש, הינה צורת חיים שרוב רובם של בני האדם עסוקים וטרודים מאד בטרדות רבות כמעט לאין תכלית.

הטרדות מורכבות מדברים רבים שיש לאדם, יש בעל ואשה, יש ילדים, יש צורך בפרנסה, צורך בכביסה, צורך בניקיון, צורך בתיקונים, וכן על זה הדרך, הרבה מאד צרכים שמוטלים על כל אחד מאתנו. התוצאה השווה בין כולם היא שרוב רובם

לכל אחד ראוי לקחת זמן לעצמו ולנסות להתבונן

של בני האדם טרודים ועסוקים מבוקר ועד לילה, ויתר על כן. זו צורת חיים ממוצעת של אדם ממוצע.

בנוסף לכל הטרדות שכל אחד מאתנו על דרך כלל מצוי בו, בשנים האחרונות עם כל ההתפתחות של המכשירים הטכנולוגיים והסלולריים, נוצר מצב שבני אדם כמעט ולא נמצאים ביישוב הדעת, ואינם מצאים עם עצמם כמעט כלל. לא סגי בכך שהם טרודים מאד בחיי היום יום, על גבי אותם טרדות, המכשירים הטכנולוגיים מחברים את בני אדם יחדיו ויוצרים חיבור מתמיד,

וכתוצאה מכך חוסר שקט גמור לכל נפש ונפש שמשתמשת באותם מכשירים.

לכל אחד ברור שאנו לא באים לומר לאדם שיחזור ויחיה בצורה של התנתקות גמורה מהכל. אבל ראשית כל עלינו להבין את צורת חיים האמתית, ולעומת זאת להבין את צורת חיים שבה אנו נמצאים כיום, ולראות בס"ד כיצד אנו מתקרבים לצורת החיים האמתית, של חיים יותר שקטים ויותר רגועים. נשתדל להבין את צורת המחשבה הנכונה והנקייה, לפני שנסביר למעשה מה לעשות.

צורת חיים ללא מחויבויות חיצוניות

לכל אחד ראוי לקחת זמן לעצמו ולנסות להתבונן, אם לא היה לו את כל המחויבויות החיצוניות שקיימות, כיצד הוא היה בונה לעצמו צורת חיים מתוך בחירתו שלו. כמובן שיש לנו הרבה שעבודים שאינם תלויים בבחירתנו, אבל כעת עלינו לשבת ולהתבונן [ואפשר גם לקחת דף ועט ולרשום] כיצד היינו בונים צורת חיים לעצמנו אם לא היינו משועבדים לדברים חיצוניים.

התבוננות זו צריכה שתביא את האדם לאופן בו הוא היה בונה לעצמו חיים של שקט, חיים של רוגע, חיים של שלוה.

לאחר שכל אחד סידר לעצמו צורת חיים שהוא חושב שהוא היה רוצה לחיות בה, צורה של שלוה, צורה של רוגע, צורה של מנוחה. כעת עליו לנסות להתבונן מהי באמת צורת חיי כיום, ולבדוק את ההבדלים, מה הפער בין איך שהוא היה רוצה לחיות חיי רוגע ושלוה, לבין החיים שאותם הוא חיי ביום יום. להעמיד את שני צורות החיים אחד למול השני, ולראות את הפער ואת ההבדל בין החיים הרצויים לחיים המצויים. ■ המשך שבוע הבא-

פרק ה' | אוצר היראה

שואל הנפה"ח: הרי איהו "יהיב חכמתא לחכימין", ועד כמה שהקב"ה נותן חכמה רק למי שיש לו חכמה, אז א"כ החכמה הראשונה מהיכן היא נמצאת?

לכאורה, היה מקום להבין את הדברים לפי דברי הנפה"ח עצמו שנ־ תבארו לעיל, שיש מה שהאדם עמל בחכמה 'לעצמו', ויש מה שה' יתברך 'יתן חכמה מפיו'. ולפ"ז היה אפשר להבין את דברי חז"ל: שמה שהוא עמל בחכמה 'לעצמו' זהו הראשית, החכמה הראשונה, וה'יתן חכמה מפיו' זהו השלב השני ש"יהיב חכמה לחכימין".

אלא שהנפה"ח כאן מסביר את המהלך בהקשר לדברים בפרק זה והרי שה"חכימין" אינו גדר בחכמה לעצמה אלא מגדר מה שקדם לחכמה כמו שיתבאר להלן.

אמנם הענין, כי כתוב מפורש שגם היראה נקראת חכמה, כמ"ש (איוב כח, כח): "ויאמר לאדם, הן יראת ה' היא חכמה", והוא מטעם הנ"ל, שהיא אוצרו הטוב של החכמה שתשתמר ותתקיים בה. וזהו שאמרו שאין הקדוש ברוך הוא נותן ומשפיע חכמה העליונה של התורה שתתקיים אצלו (ד"ייקא "תתקיים אצלו") ויהא תלמודו בידו, אלא למי שיש בו חכמה, היינו אוצר היראה, שהיא מוכרחת שתקדם אצל האדם כנ"ל.

ביאור דברי חז"ל ד"יהיב חכמתא לחכימין" שרק למי שיש לו כבר חכמה הקב"ה נותן חכמה, מבאר הנפה"ח כי היראה יש לה שני שמות: בשם אחד היא נקראת "יראה", ובשם שני היא נקראת "חכמה" כמ"ש "ויאמר לאדם הן יראת ה' היא חכמה".

ומדוע היראה נקראת חכמה? מסביר הנפה"ח מפני "שהיא אוצרו הטוב של החכמה שתשתמר ותתקיים בה" וכיון שהיא משמרת ומ־ קיימת את החכמה, לכן היא נקראת חכמה. אבל בעומק יותר, כפי שמבואר בתחילת המסילת ישרים: "הן יראת ה' היא חכמה - היא לבדה חכמה", והכוונה בלשון קצרה: חכמה פירושה הבנת גדרי כל דבר, וכח הגדר הוא כח היראה, "גדר" הוא "יראה" [אותה גימט' עה"כ], ולכן "גדרי" החכמה יסודם "יראה".

על כל פנים, כיון שהיראה נקראת חכמה אז א"כ כשנאמר "יהיב חכמתא לחכימין" עומק נקודת הדבר הוא שהחכמה נקנית בנפש האדם באופן כזה שקדמה לה חכמה, ומה היא החכמה שקדמה לה? היראה שבנפשו היא גופא החכמה שצריכה שתקדם.

מתבאר כאן ביאור מדוקדק שלפיו צריך סדר עמוק בכוחות נפש האדם איך הוא מתייחס ליראה, האם כ"יראה" או כ"חכמה"? כי אם הוא מתייחס ליראה כיראה לעצמה, הרי שהיא רק אחת מתרי"ג מצוות. אבל כאשר הנפש עומדת על עמדה והיא מכירה את היראה כח־ כמה, אז היא רואה אותה כחלק מתורתנו הקדושה, ואז זהו "ראשית חכמה יראת ה'", שתחילת העבודה של תורה היא ביראה. ■ המשך בש־

בוע הבא - מתוך קובץ שיעורים על ספר נפש החיים שער ד'

פרק ההתבודדות | מרבינו אברהם בן הרמב"ם

בלשון אחרת בדברי רבותינו זה נקרא "פשוט גופך מעל נשמתך". כל זמן שהנשמה נמצא בכבילות של החומר שנמצא בגוף, ודאי שיש מדרגות בהתבודדות שאפשר לעלות בהם, אך האדם עדיין לא מבודד, שהרי הוא נמצא כאן במקום שבני העולם נמצאים. "פשוט גופך מעל נשמתך" מתגלה לעתיד לבוא, שלכל צדיק וצדיק יש לו מדור לפי כבודו, לכל אחד יש התבודדות לעצמו, וזה נקרא עומק ההתבודדות של הנפש.

במקום הזה האדם מגיע לשורשו, ושם כל אחד נמצא לבדו, כל אחד נמצא בחלקו שלו, ושם הוא מתבודד. כל התבודדות זהו ה'לבד' של הנפש, ומקום ה'לבד' של הנפש הינו היכן שהאדם יחיד, ביחידה שבנפש. 'יחיד' כוונת הדבר במה שהוא יחיד ואין דומה לו. ככל שהענפים מתגלים למטה זה נראה שיש ריבוי של בני אדם שהם אותו דבר, אבל ככל שמגיעים לשורש שם ניכר ההבדלים בין כל אחד ואחד. ביחיד־ דה שבנפש כל אחד יחיד, ושם היא יחידותו של כל אחד שאינו דומה לזולתו.

ככל שהאדם דבק לאותו שורש יותר בבירור, הוא לא נמצא בחיצוניות של העולם, אבל הוא גם לא נמצא עם בני אדם, אלא הוא נמצא בשורשו העליון, וההימצאות בשורשו העליון היא-היא עומק ההתבודדות!

לכן סוגיית ההתבודדות היא עמוקה, ומגיעה עד העומק השורשי של היחידה שבנפש. יתר על כן, כמו שהוזכר, האדם דבק לבורא יתברך שמו, מתבטל בו ונכלל בו, הבורא יתברך שמו הוא הוי"ה לבדו, ושם מגיעים לשלימות של ההתבודדות.

והרי ששלבי ההתבודדות הם: התבודדות חיצונית, התבודדות פנימית, ביטול פעולתו של חלק המרגיש של חמשת החושים ושורשם הראייה, הפניית כח הדוחף מיציאתו מבפנים לחוץ, ל-מבחוץ פני־ מה, ויתר על כן כניסתו מבפנים ליותר פנים, העצמת כח השכלי כעצמות שאיננה מתפשטת לחוץ, ויתר על כן בצירוף לכת הדוחף הוא דוחף את המחשבה להגיע לשורשו, ויתר על כן לא רק שורשו אלא הדבקות, התבטלות, והתכללות באין-סוף ב"ה. ושם שלימות מדרגת ההתבודדות.

זהו סדר המדרגות של קומת ההתבודדות בקצרה.

■ המשך בשבוע הבא - מתוך סדרת שיעורים על ספר "המספיק לעובדי ה' מרבינו אברהם בן הרמב"ם"

פרק ג' | כח הציור

בירור כח הציור

מאחר שנתבאר שהכח השולט בתחילת ימיו של האדם הוא כח הציור שמהמדמה, מכאן ואילך עבודת האדם כאשר הוא גדל, להתחיל לברר את כח הציור שחל מכח המדמה - כח הציור הבלתי מדויק בנפשו של האדם.

ותחילה יש להקפיד ולהשתדל שהציורים והתמונות שהוא רואה יהיו של קדושה. מצוי הדבר מאוד ובפרט בימינו שמרגילים תינוק מקטנותו לראות כל מיני תמונות המונחים סביב עריסתו וכדו', מי שזוכה אלו הם תמונות של קדושה, וכך לאט לאט מצטיירים התמונות אצל הקטן.

בשביל לפתח אצל האדם את כח המדמה שיהיה מבורר יותר, נותנים לו חוברות עבודה שונות, שבהם משתמשים עם כח הציור ומבררים אותו. כגון "מצא את ההבדלים" - שבין שתי תמונות זהות. או מתיחת קוים והתאמה בין ציורים בנושאים שונים וכדו'.

יש בזה א"כ שני חלקים: השלב הראשון הוא ההקפדה שהציורים והתמונות המצטיירות אצל הקטן יהיו יותר של קדושה. והשלב השני הוא הבירור של כח הציור והעבודה ליצור ציורים מדויקים בקומת נפש האדם, היות ועצם כח המדמה הוא בלתי מדויק ומבורר.

זוהי בעצם הקדמה לסדר לימוד התורה, אך לימוד התורה נבנה ע"ג כוחות אלו.

שליטת כח הציור על כח המחשבה

יש באדם את כח המחשבה ויש בו את כח הציור. לאחר שהובנו הדברים בכח הציור שבנפש האדם, נבין כעת, שבקטנותו כח הציור שולט על כח המחשבה. ולא זו בלבד, אלא מה ששולט הוא לא כח הציור המדויק אלא כח הציור המדומה. וכך האדם בא לעסוק בדברי תורה.

אדם בגדלותו שנמצא בגדלות המוחין השלמה, יש לו גם מוחין בהירים וגם כח ציור מבורר ושניהם מתאחדים יחד. זהו אדם שנמצא במדרגת חכמה באמת. מה שאמרו חז"ל (סנהדרין ז:): אם ברור לך הדבר אמור וכו', בירור זה, הוא בירור מצד שני הכוחות יחד, גם בירור מצד בהירות החידוד של המוח, וגם בירור מצד כח הציור המבורר. וכששניהם מצטרפים יחד זהו אדם שחי בבחינת "עולם ברור ראית" (ב"ב י:)- ברור, ראית, דייקא. - שניהם גם יחד.

אבל בקטנותו של האדם כפי שהזכר, הכח השולט הוא כח המדמה, וכח הציור המשועבד למדמה שולט ועיקרי יותר מכח המחשבה. כך התינוק מתחיל את סדר המוחין שלו. ולפיכך כאשר מתחילים ללמד קטנים, ברוב המקרים מלמדים אותם מכח הציור, משום שזהו הכח השולט. (דהיינו שכח הציור שולט על המחשבה. והציור עצמו נשלט מכח המדמה).

בשביל לפתח אצל האדם את כח המדמה שיהיה מבורר יותר, נותנים לו חוברות עבודה שונות, שבהם משתמשים עם כח הציור ומבררים אותו. כגון "מצא את ההבדלים" - שבין שתי תמונות זהות. או מתיחת קוים והתאמה בין ציורים בנושאים שונים וכדו'.

ומ"מ על כח זה הושתתה נפש האדם ומכח כך הוא מתחיל ללמוד

תורה. ■ המשך בשבוע הבא - מתוך סדרת שיעורים "דע את תורתך דרכי הלימוד"

להבין את דרכי המשפט שהקב"ה שופט בשלימות - אי אפשר. והרי ידועים דברי הרמב"ם, שהמשפט הוא במחשבת א-ל דעות, ולכן אי אפשר להבין את המשפט בשלמות. אולם, משל למה הדבר דומה, אדם הניגש למשפט בבית דין של בשר ודם, הרי שהוא מכין את עצמו למשפט. בודאי שהוא איננו נופל למשפט בלי שום הכנה כלל, ללא ידיעת הצדדים והאופנים, ובלי לדעת מה הוא הולך לטעון וכיוצ"ב. אלא הוא מכין את עצמו לפני המשפט, מהם צדדי נקודת הניגדון, מהם צדדי הטענה, וכיצד הדין כאן מתנהל. יתר על כן, יש כאלו שבודקים את דעת השופטים, ועוד לפני הדין הם כבר יודעים מראש, דיין פלוני נוטה לכך, ודיין אלמוני נוטה לכך, אצלו צריך לומר כך, ואצלו אחרת, וכן על זה הדרך. לכן, חלק מההכנה לימי הדין זה להבין את דרכי המשפט וההנהגה שהקב"ה שופט ומנהיג את עולמו, "מלך במשפט יעמיד ארץ".

מעתה, יתבאר כאן בדעת תבונות עד אות מ' בתחילתו, תו, מה הם דרכי המשפט שהקב"ה מנהיג את עולמו. בפרטות זה נאמר כהנהגה לראש השנה, אבל בכללות זוהי הבנה היסודית של מהלך החיים של האדם בכל ימי חייו כאן בעוה"ז ובעוה"ב, להבין את דרכי ההנהגה שהקב"ה מנהיג את עולמו.

ומה הם דרכי ההנהגה - בפסוק נאמר (דברים לב, ד): "הַצִּיּוֹר תָּמִים פִּעְלוֹ כִּי כָּל דְּרָכָיו מְשֻׁפָּט", זהו השלב הראשון, שהרי משפט זה דבר שהשכל יכול להבינו. אבל כמו שנתבאר אי אפשר להבינו בשלימות, לכן השלב השני זהו הסיפא דקרא, שבו נאמר "א-ל אָמוֹנֵ-נָה וְאֵין עֹנֵל צְדִיק וְיֵשֶׁר הוּא". כמו שנתבאר, חלק מהמשפט מושג לנו, וזהו מה שנאמר בפרשת משפטים (טז, יח): "שֹׁפְטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֶּן לָךְ". כמו-כן, גם גוים נצטוו בדינים שהשכל מחייבם, כמ"ש ר' ניסים גאון בהקדמה לש"ס כידוע. אבל כיוון שהמשפט לא מושג בשלימות, לכן מה שנאמר ברישא דקרא "הַצִּיּוֹר תָּמִים פִּעְלוֹ כִּי כָּל דְּרָכָיו מְשֻׁפָּט", זהו כלפי החלק המושג, ומכאן ואילך למעלה מכך נאמר, "א-ל אָמוֹנֵה וְאֵין עֹנֵל צְדִיק וְיֵשֶׁר הוּא". וזו היא עבודתנו, להגיע למקום שיד שכלנו מגיע, ומשם ואילך האמונה להאמין גם בדבר שאנחנו לא מבינים, מאמינים בני מאמינים בו יתברך שמו. ■ המשך בשבוע הבא - מתוך סדרת שיעורים על ספר "דעת תבונות"

פרק א' | תפקידן של בנות ישראל

קשר בין בני זוג בלתי מאוזן

נמשיך בס"ד וניתן דוגמאות נוספות לקשר בלתי מאוזן גם בשאר מדרגות הקשרים.

הקשר היסודי שהזכרנו במדרגה השנייה של קשרי האדם הנמצאים לצדו הוא הקשר בין בני זוג. כמובן הקשר בין בני זוג הוא דבר גדול ועצום כמו שאמרו בחז"ל על הבעל "אוהבה כגופו ומכבדה יותר מגופו" ועל האישה אמרו רבותינו "איזוהי אישה כשירה העושה רצון בעלה" כלומר שהיא מחוברת לעומק הרצון של בעלה. וישנם עוד מאמרים רבים בדברי רבותינו הידועים יותר והידועים פחות בגודל מעלת החיבור והקשר בין בני הזוג אבל לפע' הקשר בין בני הזוג הופך תלתי אחד בשני.

כאשר לכל אחד מהם יש עולם לעצמו לבעל יש עולם לעצמו ולאישה יש עולם לעצמה ועל גבי כך נבנה קשר בין אחד לשני זהו קשר אמתי. ונדגיש שאין הכוונה שכל אחד שקוע בעולם של עצמו וממילא הוא הופך אישיות לעצמה שאינה מתגמשת לזולתה, אלא הכוונה היא שלכל אחד יש חיבור פנימי לעצמו וחלק מהחיבור הפנימי של האדם לעצמו זה הבנת השונה ממנו והתאמת עצמו לזולתו. אבל יש לו את העצמיות שלו ואותה הוא מתאים לזולתו.

אבל יש והאדם אינו מזהה ומחובר עם העולם הפנימי שלו והריקנות הזו גורמת לו להיות תלתי בזולתו. לדוג' לפעמים יש לבעל קושי או קושי בכלל שקשה לו ללמוד או קושי בעבודה ולכן הוא תולה את כל חיות חייו בבת זוגו וכן להפך לפעמים האשה אינה מוצאת עבודה והיא מרגישה שעמום לאורך היום ולכן היא מצפה ומייחלת שבעלה יחזור הביתה ותרגיש חיות בחברתו. אך זה לא נובע מקשר אמתי אלא מריקנות ושעמום פנימי שתובע יחס מסוים לזולתו, וזו הסיבה או חלק מהסיבה שהיא מצפה לביאתו.

היסוד הוא ברור קשר אמתי בין בני זוג אינו נבנה ע"ג כך שלכל אחד אין מציאות עצמית בלי בין בן הזוג אלא רק כאשר לכל אחד מבני הזוג יש חיבור וקשר עמוק למציאות עצמו ועל גבי כך הוא יוצר קשר עם בן זוגו רבותינו אומרים שכל אחד מבני הזוג נקרא "פלגא גופא" כלומר לבד הוא אינו מושלם אבל על כל פנים חצי הוא כן וצריך שתהיה לו מציאות החצי של עצמו. פעם בא אדם ושאל ביחס להצעת שידוך מה ואיזה דבר צריך לחפש אצל המדוברת? התשובה שהשבנו לו הוא שקודם צריך הוא לחפש ולמצוא את החצי של עצמו ולאחר מכן יהיה ברור לו מה החצי השני שהוא צריך למצוא... כאשר האדם אינו מכיר את החצי של עצמו כמעט כלל כיצד הוא יודע איזה חצי שני לחפש? אם ההכרה של עצמו היא הכרה חיצונית שהוא מכיר את עצמו בחיצוניות בלבד גם מה שהוא יחפש בזולתו זה חיצוניות בלבד וברור שחיבור כזה הוא איננו חבור אמתי. אך כאשר יש לאדם עולם פנימי לעצמו והוא מכיר את מציאות עצמו בפנימיותו ומוסיף ללמוד ולהכיר את עצמו יותר ויותר הוא יחפש

בצד השני את ההתאמה המקבילה לעולמו הפנימי. ■ המשך בשבוע הבא - מתוך קובץ שיעורים על תפקידן של בנות ישראל.

זבחים | פתיחה

שם תואר זבח ענינו, זב-ח. מקור הזיבה לעולם, זיבה של קדושה, היפך זיבה, זב של טומאה, זיבת דם. ובקדושה ישנם ד' עבודות, שחיטה, קבלה, הולכה, זריקה. ואמרו (זבחים ו' ע"א) "והלא אין כפרה אלא בדם". כלומר דם קרבן זבח, לעומת דם זיבה.

כי האדם מורכב מנשמה וגוף, והנשמה נקראת כבוד, כמ"ש "למען יזמרך כבוד", מפני שחצובה מתחת כסא הכבוד, וכמ"ש הבעל המאור. והגוף יסודו מעפר, גוף ניגף, בזיון. דבר והיפוכו. וכאשר האדם חוטא נשמתו מסתלקת כמ"ש בנפש החיים, שמעת שעולה במחשבתו לחטוא כבר מסתלקת, ונופל ממדרגת נשמה, כבוד, למדרגת גוף בזיון, בז. הפך זב. והזבח מהפך בבזיון, בז, לזב. וזהו זבח זב-חטא. ואזי מתהפך מזב לזיו, וזה ע"י שהקב"ה עולה לאישים, אור-זיו. ועיקר הדבר מתגלה בקרבן פסח שני, שנעשה בחודש זיו.

ובשעה שאדם חטא נעשה בו בחינת עזב, ע-זב. שנעזב ממנו בחינת זב דקדושה. והכהן הזובח מקיים בבעלים בחינת "עזב תעזוב עמו", לשון עזרה וסיוע, היפך עזיבה של נטישה.

ובחינת זו היא בחינת שפחותיו של יעקב זלפה ובלהה, ר"ת זב. ויוסף בבני השפחות קיים בהם, "עזב תעזוב עמו", כנ"ל. ואזי האיר זיבה דקדושה מן האמהות לשפחות והוא מכוחו של זבולון. זב-לון. והארה זו היא בבחינת הארת הראש לזנב, זנב, זב-ן. עזיבה מאירה מן הראש עד הזנב, ולכך קטנן של שבטים, בנימין, נמשל לזאב, זב-א. וכשירוד ח"ו לשיעור הנכון ויוצא לחוץ, זהו בבחינת זבל, זב-ל. והוא זיבה של טומאה.

והוא היצה"ר הנקרא זבוב כנודע. זב-בו. כולו זיבה. וכאשר זהו זיבה מצד הקדושה, אזי זהו בחינת זהב, זב-ה. עצם מאיר מן האור העליון, והוא שורש משיח, בעז, בז-ע.

וכאשר אור זה נופל בבחינת זיבה לצד הרע, וע"י מלחמה שב לקדושה, זהו בחינת ביזת הים, ביזה, זב-יה. והוא בחינת "בנימין זאב יטרוף", זאב, זב-א.

זהב, עזב, ברזל, מזבח, בוז, זבולון, ביזה, זבד, אזוב, אביעזר, כזב, בזק. בעז, זנב, איזבל, זאב, זבל, זבדיאל, זבדיה, זבוב, נבזראדן.

המשך בעמוד ה'

זבחים | ב' ע"א המשך מעמוד ד'

כל הזבחים שזבחו שלא לשמן. פרש"י, 'שנשחט עולה לשם שלמים'. כי כל דבר יש בו בחינת כלל וב-חינת פרט. וכן בענין זבחים, זבת. יש כלל הזבחים, כל הזבחים. וכן יש פרט, פסח, חטאת, אשם וכו'. אולם בתוך כל הפרטים יש את הקצה העליון והקצה התחתון, שעל אף היותם פרט חובקים בתוכם את הכלל. וזהו עולה, קצה עליון. ושלמים, קצה תחתון.

ובדקות יותר, ישנה הבחנה שתכלית כל הבריאה לתתא, בבחינת נתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים. והיא בחינת שעושה שלום בין קב"ה, כהנים וישראל, שכל אחד נוטל חלקו בקרבן, כמ"ש חז"ל. והוא בחינת כלי מחזיק ברכה, השלום. והוא בחינת שלום, שלמות, שמתגלה "יתרון האור מן החושך" ע"י דירה בתחתונים, כנודע. והוא תכלית בבחינת מים, שעוזבים מקום גבוה ויורדים למקום נמוך, לשורשם לתתא. והוא בחינת ניסוך המים בחג ונהו בחינת שלמים

ולעומת כך ישנה תכלית הפוכה, בחינת עולה בבחינת יסוד האש שעולה מעלה לשורשו, ומעלה הכל עמו. ואזי התכלית היא העלאת הכל לעילא לשורש. וזה מהות הקרבות עליה מתתא לעילא. לשם אשים. והכח המתנגד לכך הוא עשו, ר"ת עולה ושלמים.

והפך של שלמים מלשון שלמות, הוא חטאת, מלשון חסר, "אני ושלמה בני חטאים", חסרים, החטיא את המטרה. והיפך של עולה שמהותו עליה לשורש כנ"ל, עולה כליל, הוא פסח, לישון דילוג, מקפץ על ההרים, מדלג על הגבעות. כי דילוג ענינו עליה אולם לא עליה לשורש, אלא עליה לצורך דילוג וירידה לאחר מכן. וז"ש חוץ מן הפסח והחטאת שהם ההיפך של עולה ושלמים (וכלשון רש"י ששחט עולה לשם שלמים).

ורבי אליעזר אומר אף האשם. כי נודע מס"י, בחינת אמ"ש, אויר, מים, אש. וכאשר גובר האש הוא שורש הקלקול. וזהו בחינת כפרת אשם, אויר, אש מים. שמכפר על הקדמת והגברת האש על המים. והכפרה היא ע"י הרוח המצרפם. והרי שעולה בחינת אש כנ"ל והיפוכו פסח. שלמים, בחינת מים כנ"ל והיפוכו חטאת. ואויר הוא בחינת אשם שמחבר אויר אש ומים ומאחדם. ונמצא עולה ראשית, שלמים אחרית, אשם,

אמצע. ■ נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

אחרי מות | ב-ח

גחלי אש מעל המזבח. מזבח מז-בח. ח-ב, מלשון חובו, תוכו של הדבר. וזה לעומת זה עשה אלקים, טוב לעומת רע, רע לעומת טוב. והנה יש והרשע נוגע בחיצוניות הדבר ופגמו ומקלקלו, ויש והרשע נוגע בתוכו של הדבר, ופגמו ומקלקלו. והוא בחינת אחאב - חב-אא. וכן רחבעם, חב-רעם. וכן סנחריב, חב-נסרי. שנוגעים בתוך הדבר, בחובו. והוא בחינת חרב, חורבן, חב-ר. כי מהותו של חרב, לגעת בתוך תוכו, בחובו, ושם לבטלו. וכאשר נוגעים בתוך תוכו של הדבר חובו, אז נשמעת קול צעקה הנקראת נביחה. והוא בחינת חרצובות רשע, חב-צרות, מיצר את התוך, את חובו.

והנה כאשר חושב חרצובות רשע הנ"ל לגעת בתוך, בחובו של האדם, אזי ישנם כמה אפשרויות תנועה.

א. ברח, חב-ר. שמתהפך כח הרוודף חרב - ל-ברח. כעין משה רבינו שברח מחרב פרעה.

ב. מתחבא, מלשון חובו. והוא כעין אדה"ר שנאמר בו את קולך שמעתי בתוך הגן ואירא ואחבא. ושם נתחבא בדבר שחוצה לו. אולם כח התחבאות דתיקון, שנכנס יותר עמוק אל תוך תוכו, אל עומק חובו, אל היחידה שבנפש שם נמצא לבבו ואין זולתו יכול להכנס לשם כלל.

ג. נובח כנ"ל, לעזרה. ובעיקר קורא לחבריו. חב-ר.

ד. בוחן, חב-ן. בוחן את האפשרויות של הצלה וזאת מתוך מחשבה, חשב, חב-ש. מתוך עומק הדבר ופנימיותו, מתוך חובו של הדבר.

ה. נלחם בעומד עליו להרע לו, וחובט בו ומכה אותו חבט, חב-ט. וכאשר נוצחו סוחבו כפגר. סחב, ס-חב, והוא בחינת סנחריב.

ו. נודר נדרים ונדבות, כעין יעקב שהקים מצבה לזבח עליה כאשר ינצל, כמ"ש אם יהיה אלקים עמדי וגו' והאבן הזאת תהיה מצבה. זבת, חב-ז.

ז. מתפלל לקב"ה ממעמקי לבו, מקירות לבו, מחובו. כעין יעקב שהתקין עצמו לג' דברים, שאחד מהם תפלה.

ח. נותן דורון לאויבו, כיעקב שהתקין עצמו לדורון. ועיד"ז נתגלה פנימיות הדורון, שהיא אהבה (שורש נתינה אהבה) ואזי מחבקו והשורש שמתחלה נלחם עם שרו של עשו, ושם כתיב ויאבק, ודרשו בחולין ויאבק - ויחבק. ולכך לבסוף חבקו עשו וינשקהו.

ט. נלחם עמו באופן של ויאבק - ויחבק כנ"ל. חבק - חב-ק. והוא בחינת חבש, חב-ש. שהחבוק צורת חבישה היא. ואזי כאשר נוצח חבשו בבית האסורים ולא רק חיבוק כנ"ל. ובפרטות אוסרו בחבל דייקא. חבל, חב-ל.

י. בוטח בבוראו שיצילו. בטח, חב-ט.

וכאשר זוהי והקב"ה מצילו מידו אזי מודה ומשבח לבוראו על הצלתו. שבח, חב-ש. ואזי מקיים את נדרו שנדר כנ"ל, חוב שנתחייב, חוב, חב-ו. ושחיטה זו ע"י טבח אמן. טבח, חב-ט. והקרבת שמביא כהבל (ולא כקין) שהביא מבכורות צאנו ומחלביהן, כלומר, חלב, חב-ל. מן המובחר. כי פנימיות הדבר הוא המובחר ביותר. ואזי נגלת חיבתו למקום, וחיבת המקום אליו. חיבה, חב-יה. כי מהות החיבה גילוי תוך תוכו ופנימיותו (וכאשר ח"ו נכנס לתוכו רע אזי ח"ב ר"ת חיל בלע - ויקיאנו. בחינת בחל - חב-ל, שבוחל מן הדבר, ולכך מקיאנו).

ושלמות מדרגת פנימיות זו הוא יעקב. כי אברהם, ראשית, התחלה, באברהם נברא העולם. ויצחק, סוף, קץ-חי, כנודע. ויעקב, תוך. מברית מן הקצה אל הקצה. בריח, חב-רי. והוא בחינת תורה שהיא התוך של הכלי ולכך נתנה תורה בחורב, חב-רו. שם נתגלה החובו של הכל שהיא התורה"ק.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: בחר, בטח, אביחיל, זבת, אחאב, חבר, חבל, חבש, אחיטוב, ברח, חיבה, התחבא, גבחת, בחל, חברון, בחור, בחן, חשב, בריח, גבה, אבטיח, בדלה, חגב, סחב, טבח, נבח, שבח, חבט, חוב, חורב, חלב, חצב, חלבון, חרב, חרצבות, חבק, מחבת, סנחריב, רחבעם. ■ נכתב על ידי הרב שליט"א

במיוחד לעלון זה

אור א"ס

אברך, א-ברך. אלף, אלופו של עולם, הארת אור א"ס, ממשיכו ומבריכו לתוך החלל.

צמצום

כתיב (בראשית מא, מג) וירכב אותו במרכבת המשנה אשר לו, ויקראו לפניו אברך, ונתון אותו על כל ארץ מצרים. ועיין ריקאנטי (שם) כי מלת מצרים הוא לשון מיצר (צמצום) השכינה הנקראת ים (בחינת רחבה מני ים, היפך הצמצום).
על כן אמרו רבותינו ז"ל (עין ציוני תולדות) כי מצרים שניה ומצרנית לארץ ישראל. וסוד הענין הוא, כי שרו של מצרים הוא שני למרכבה וכו'. והבן שמצרים וא"י דבר והיפוכו. מצרים, מיצר, צמצום. וא"י ארץ הצבי, מתרחבת לפי יושביה. ועל מיצר זה מלך יוסף שבא מא"י, שמאיר אור א"ס בתוך מצרים, וזהו אברך אב-מלך כמ"ש (ב"ב ד ע"א), מאיר הארת מלכות א"ס בצמצום. והוא בחינת יוסף, י-סוף. שהיכן, שיש סוף, צמצום, מצרים, מוסיף. יוסף לשון הוספה.

קי

אברך לשון ברכה (עין להלן "חכמה"). שממשיך הארת הקו לתוך הצמצום ומיצר כנ"ל.

עיגולים

אב-רך מלכא, כמ"ש (בב"ב ד ע"א) רכא ובר רכא. סוד מלכות עיגול. ולכך זכה מרדכי מכוחו יוסף מדה כנגד מדה (כמ"ש להלן ערך ז"א) להיות משנה למלך מהודו ועד כוש, שצורתם עיגול, לחד מ"ד שהיו סמוכים זה לזה ומלך על כל ההיקף. וכן צורת מעשיו של יוסף, כמ"ש (מקץ מא, מח) ויתן אכל בערים, אכל שדה העיר אשר סביבותיה נתן בתוכה. בחינת עיגול עשה לכל עיר סביבותיה.

יושר

אברך, א-ברך. מאחד נעשה ריבוי של ג' אותיות ב-כ-ר, בחינת אותיות שניות. ושורשו יושר שנעשה מקו אחד, ג' קוים. וזה עומק מ"ש יוסף, "חלם פרעה אחד הוא". ואע"פ שחלם ב' חלומות, אחד הוא, והוא בחינת אברך כנ"ל, א-בכר, ב-כ-ר. שנים, מחזירים לאחד. אולם פרעה נתחכם ולא רצה בזאת, ולכך אמר (מקץ מא, מ) רק הכסא אגדל ממך. כסא. כס-א. לשון כיסוי-א. שמכסה את האלף ונראה רק ב-כ-ר, בחינת מרכבת מת-ר-כ-ב.

שערות

כתיב (בראשית מא, יד) וישלח פרעה ויקרא אל יוסף, וירצהו מן הבור ויגלח ויחלף שמלתיו. והבן ש"ויגלח" היה שורש ותחילת

שם אברך, - אב למלך. כי מלך מגלח שערות ראשו בכל יום (כמ"ש סנהדרין כד ע"ב) כי במקום שערות ראשו יש כתר על ראשו. והבן שמלת אברך א' מתחלף בת', והרי כתר-ב. ועוד. החלום היה בשבלים, מעין שערות.

אזן

כתיב (בראשית מא, מ) על פיך ישק כל עמי. והרי שע"י פיו צירף יוסף את אזני כולם אליו. ובדקות יותר. אמרו (כתובות ה ע"ב) שאילה שבאזן רכה. וע"ש כן נקרא אברך אב-רך. אב-חכמה-ראיה, עיני העדה. רך - אליה שבאזן שרכה. שדבריו היו רכים ועי"ז צירף את כולם. כי יש דברים קשים כגידין, דבר אדוני הארץ איתנו קשות, המתקבלים ממקום תוקף שבאזן. ויש דברים רכים שמתקבלים ממקום אילה שבאזן.

חוטם

לשון חטא - חיטוי, מכח חוט - קו, שממשיך אור א"ס. וכל עליתו של יוסף להיותו נקרא אברך ע"י שסילק חטא, מלשון חסרון, של שנות הרעב.

פה

(בראשית מא, מג) ויקראו לפניו אברך. ועיין רד"ק (שם) אברך, האלף במקום ה"א, והוא מקור, כמו ונתון אותו. כלומר כל אחד היה אומר, זה ראוי לתתו על כל ארץ מצרים. ולכך כתיב על פיך ישק כל עמי. כי קבץ פיות כולם, והבן. ועיין בן פורת יוסף (מקץ ד"ה ואתה) ועל פיך ישק כל עמי, לומר מוסר השכל לכל עמי, לשמוע מוסר מפיו. ויקראו לפניו אברך, ותרגומו דין אבא למלכא, ר"ל, מאן מלכי רבנן, שגם הם ישמעו תורה ומוסר מפיו. והבן שקדם שובע לרעב, והיינו הארת אח"פ לעינים, אח"פ שובע, עינים, שבירה, רעב. והוא שורש התיקון של הארת אח"פ לצורך העינים קדימת שובע לרעב כנ"ל, ולכך אמר על פיך ישק כל עמי, להאיר הארת פה, שהיא הממוצעת בין אח"פ לעינים.

עינים - שבירה

עיין שפת אמת (בראשית מקץ, תרל"פ, ד"ה בשם אמו"ז) על מלכות יון נאמר וירכתיה די נחש, באשר הוא מכוון למנוע מבני ישראל כח ההודאה והכריעה לה', כענין שאמרו חז"ל, מי שאינו כורע במזדים שדרתו נעשה נחש, ולכך חנוכה תקנו הודאה, עכ"ד ז"ל (אמו"ז). והנה זה היפוך בחינת יוסף הצדיק שנקרא אברך, אב בחכמה ורך בשנים וכו', רק הפירוש כמאמר חז"ל, לעולם יהא אדם רך כקנה, ואף בהיותו חכם ועובר עליו שנים רבים צריך להיות בו ענין הביטול והכריעה להשי"ת. והבן שיש ביטול וקלקול בשבירה, ויש ביטול בתיקון, אברך. שעל אף היותו אב, הוא רך. ועוד רך לשון מלכות כנ"ל, רכא. ותיקון המלכות להיותה רך, בטל, היפך השבירה, גאוה אנא אמלוך. וזהו תיקון של יוסף, יסוד. אורות המצת, שתוקן המלכות אב-חכמה, ראיה. רך -

כת, הביא עת על יוסף לשלם לו שכרו במשפט, מדה כנגד מדה. הא כיצד וכו'. הוא לא רכב עליה, לפיכך וירכב אתו במרכבת המשנה אשר לו. היא קרא לאנשי ביתה על כך, כמה דתימה ותקרא לאנשי ביתה וגו', ולפיכך ויקרא לפניו אברך.

נוק'

אמרו (ב"ר וישב פז, ו) ר' יודן בשם ר' בנימין אמר, בניה של רחל (שהיא עיקרה של בית, נוק') נסן שוה וגדולתן שוה. (ומשוה שם יוסף למרדכי ואסתר) וירכב אתו במרכבת המשנה אשר לו (ליוסף) וירכיבהו על הסוס ברחוב העיר (למרדכי) ויקרא לפניו אברך (ליוסף) ויקרא לפניו ככה וגו' (למרדכי). ועוד. כתיב (מקץ מא, מ) אתה תהיה על ביתי. נוק' נקראת ביתי.

כתר

עיין תורת המגיד (מקץ ד"ה וירכב אותנו) אברך, אב בחכמה, רך לשון מלך, ריכא בר ריכא (ב"ב ד ע"א), כי הוא מחבר המלך והעם, היינו כתר, הוא מלכות מעולם עליון, שמצורף לעולם תחתון. והמלכות מצורפת לעולם תחתון ע"י שיוורדת ממדרגת מלכות עליון לכתר תחתון. ועוד. כתיב (מקץ מא, מז) ותעש הארץ בשבע שני השבע לקמצים. בחינת כתר, ניקודו קמץ.

חכמה

אב בחכמה כנ"ל. וכתוב (בראשית מא, מז) ויוסף בן שלשים שנה בעמדו לפני פרעה. ואמרו (אבות פ"ה מכ"א) בן ל' לכת. בחינת חכמה, כח-מה, כנודע (בחינת השתלשלות מן החכמה). וזהו רך בשנים כמ"ש (פסיקתא זוטרתא, מקץ מא, מג) אב בחכמה ורך בשנים, שהיה בן שלשים שנה. ועוד. עיין ריקאנטי (בראשית א, ג, ד"ה ויאמר) מקור הברכה הבאה מן החכמה. ועיין שפתי חכמים (מקץ מא, מג, אות ר) והכי פירשו של אברך, דהכל היו באין אליו ואומרים לו אברך לך. וכן להיפך שהוא היה מברכם בחינת ואני אברכם. וע"ש כן נקרא אברך. ועיין הכתב והקבלה (שם) וטעם אברך, זה האיש המביא ברכה בקרב הארץ, שבחכמתו הבין הפתרון ובעצתו עשו התיקונים שבסיבתם תנוח שפעת ברכה במדינה.

בינה

לב. ואמרו (תנחומא בראשית יב) לב שלא הרהר, ויקראו לפניו אברך, וצפענת פענח. ועיין אגדות בראשית (ע"ג ד"ה קל שקי) אמו קראה יוסף וכו', פרעה קרא אותו צפענת פענח וכו', מצרים קראו אותו אברך (ויעקב קראו איש) (ועיין זוה"ק מקץ קצו ע"א). ועוד. בינה דאריך בגרון. וכתוב (בראשית מא, מב) וישם רבד זהו על צוארו. והוא בחינת אין נבון כמוך. כי זהו בינה דאריך, בחינת אריך בדורו ואין חכמים יכולים לעמוד על סוף דעתו (עיין עירובין יג ע"ב) (ועיין תפארת שלמה ליקוטים האזינו).

רכות של מלכות. והבן שכל חכמתו של יוסף לתקן את שני הרעב, תיקון השבירה, רעב, רע-ב.

עתיק

לשון העתקה. וכל עצתו של יוסף מהותה העתקה מן השבע לרעב. בחינת היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם. שזהו בחינת עתיק, שמעתיק משית אלפי שנים, אבי"ע, עולם העבודה, לא"ק, עולם השכר. וע"ש כן נקרא אברך, אב-מלך. מלכות דא"ק, הנעשית עתיק.

אריך

אברך - ארך-ב. וכן אבר-ך. כי יוסף, יסוד, אבר-ארוך. לעומת נוק' אבר קצר, כנודע.

אבא

כתיב (בראשית מא, מג) וירכב אותו במרכבת המשנה אשר לו ויקראו לפניו אברך. ודרשו חז"ל (ספר דברים פ"א א' ד"ה כיצא בו) זה יוסף שהיה אב בחכמה ורך בשנים. חכמה שנית אחרי כתר. ולכך יש בה אותיות שניות, ב-כ-ר. וזה וירכב - וי-רכב, אותיות שניות, וכן במרכבת "המשנה", אותיות שניות. ועוד. אמרו (פסיקתא זוטרתא מקץ מא, מג) ד"א, אברך, אב המלך, שהרי המלך נקרא רך. והיינו שאינו רק משנה למלך, אלא אב למלך. כי מצד אחד הוא תחתון למלך, ומצד שני הוא על גבי המלך, אבל למלך. ועיין שכל טוב (מקץ מא, מה) אברך, כלומר רבו של מלך שכן לרב קורין אב, שנאמר אבי אבי רכב ישראל. ועיין בתרגום, דין אבא למלכא. ועיין שם בשפתי חכמים, חבר למלך. ולכאורה גדרו בחינת תלמיד חבר. ועיין רשב"ם (שם) אב, שר לצורך המלך. ועיין ר' יוסף בכור שור (שם) שכן בכרכי הים קורים למלך אבא.

אמא

עיין ליקוטי מוהר"ן (תורה פ' ד"ה הנה ידוע) ויקראו לפניו אברך, ופירש רש"י אב בחכמה ורך בשנים, שהוא מוחין דגדלות וקטנות (שהם בחינת חסדים וגבורות כידוע). והיינו שכלל קטנות וגדלות יחד. כי מצד האחד הוא אב, אברך, ומצד שני רך, בן, אחד מ"ב שבטים. נכנסו אצלו יחדיו מוחין דקטנות וגדלות (מעין ליל פסח).

ועיין העמק דבר (מקץ מא, מג ד"ה אברך) אברך מלשון ריכא, כפירוש רשב"ם. אבל לא כמו שפירש הוא לשון מלוכה ממש, אלא שררות והנהגה. ומש"ה מתפרש יפה לשון אברך, אב של שררות, שכל שררה במצרים תהיה תחתיו.

ז"א

ז"א סוד המדות. ושם יש הנהגת מדה כנגד מדה (הנהגת המשפט). ואמרו (במד"ר נשא יד) חכם זה הקב"ה שכתוב בו חכם לבב ואמץ

דעת

כתב האור החיים (מקץ מא, מג ד"ה אברך) אברך ונתון וגו'. פירוש, ב' דברים אלו היו קוראין לפניו, להודיע ולהשמיע, כי הוא השליט בכל ארץ מצרים, שליט מכח הדעת שהוא כח ההנהגה ששורשו משה, רעיא מהימנא, דעת דקדושה. והבן שמכח היותו אברך, אב-מלך נמסר לו דעת של הנהגה.

חסד

אהבה, בחינת חברים זה לזה. ועיין רש"י (שבת נג ע"א ד"ה אבא) אבא, חברי, כמו אברך, אבא למלכא. שפרושו חבר למלך. ועיין שפתי חכמים (בראשית מא, מג, ר), (ועיין חולין מה ע"ב רש"י ד"ה אבא, ותוס' שם ל"ח ע"א ד"ה אצטריך, ועיין בספר יד המלך הלכות נחלות פ"ט ה"ז ד"ה אחד). ועוד. קו ימין, חסד, זריזות, אהבה. ולכך כתיב (בראשית מא, לב) ועל השנות החלום אל פרעה פעמים, כי נכון הדבר מעם האלקים, וממהר האלקים לעשותו. ועוד. כתיב (שם, שם, מב) ויסר את טבעתו מעל ידו, ויתן אתה על יד יוסף. וכן כתיב (שם, שם, מד) ובלעדיך לא ירים איש את ידו. ועוד. לכך נתן לו את אסנת בת פוטי פרע כהן און לאשה. כהן, חסד, דייקא.

והבן שכל מה שנאמר שם בפרשה הוא גילוי של שם תואר אברך, כי כל הפרשה אינה אלא מכח כך שנתעלה למדרגת אברך. וכל פרטי הפרשה אלו פרטי גדר אברך.

גבורה

גבורה, גבור-ה, ה"ג. וכתיב (שם, מא, לד) וחמש את ארץ מצרים. ועיין שכל טוב (ויגש מה, כב) וחמש חליפות שלמות, שכך היה בדעתו של יוסף לעשות מעשיו בחימוש, שנאמר וחמש את ארץ מצרים, ונתתם חמישית לפרעה (שם מז, כב) והיינו בשנות השובע שיש ריבוי הגביר מדת הדין גבורה לקבץ. ולכך כתיב ירא פרעה איש נבון וחכם, קו שמאל נבון, בינה, גובר על ימין, חכמה.

תפארת

כתיב (מקץ מא, כט) הנה שבע שנים באות שבע גדול בכל ארץ מצרים. בחינת שפע של ז"ת דתיקון. שעיקרם ת"ת. וכנגדם ז"ת בקליפה, רעב. ובשנות השבע כתיב (שם, שם לה) ויקבצו את כל אכל השנים הטבת וגו'. והוא ע"י הת"ת, שמקבץ כל הו"ק. והבן שלבסוף בא יעקב-ישראל, ת"ת, למצרים, ופסק הרעב אחר ב' שנים, היינו חסד וגבורה, ופסק בת"ת.

נצח

נו"ה, תרי רגלין. ואמרו (ספרי דברים, פ"סקא א', ד"ה כיוצא בו) "אל ר' יוסי בן דורמסקית וכו', שאין אברך אלא לבירכים (לשון

ברך ולשון ירך), שהיו הכל נכנסים ויוצאים מתחת ידו (ועיין רש"י על אתר מקץ מא, מג). וכמ"ש (מקץ מא, מד) ובלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו בכל ארץ מצרים. רגלו דייקא.

הוד

כריעה והשתחויה מכח הוד, מדרגת ביטול. ועיין אבן עזרא (בראשית מא, מג) אברך, כל אדם קורא לפניו אכרע ואשתחוה. וכמ"ש חז"ל ברכים שלא כרעו לעבירה, ויקראו לפניו אברך, מדה כנגד מדה כנ"ל. ועיין אברבנאל (שם) כי להיות בהשתחואה בהכרעה מיוחדת למלך, מורה על מעלת אדנותו על כל הארץ, היה מפני זה אסור להשתחוות בהשפלת ברך רק למלך אם לא במצותו, וכן היה המנהג בזמן אחשוורוש, כמ"ש כי כן צוה לו המלך. והיתה הקריאה והכרוז אברך וכו', שכל אדם ישתחוה לו בהכרעת הברך. ובאלישיך (שם ד"ה אתה) כתב שהכל יברכו על ברכיהם לפניו כעבדים לו. צירף לשון ברכה וברכים יחדיו, ברכה על ברכיהם. ועיין רש"י הירש (מקץ מא, מא, ד"ה רבד) וקרא לפניו אברך שפירשו המילולי, אצוה שיכרעו ברך וכו', אני המלך המופיע בתוך העם מצוה שתכרעו ברך.

יסוד

איתא בזוה"ק (מקץ קצו ע"ב) מאי אברך, קשירו דאת קשר שמשא בסיהרא, וכלא כרעין לקבל אתר דא. ועוד. חודש אדר י"א כנגד יוסף. ועיין בני יששכר (מאמרי חודש אדר, א, מהות החודש) ולפ"ז תמצא טוב טעם לקריאת שם המלאך של החודש הזה שבו נעשה הנס, אברך-א"ל, אותיות אברך-אלי, אברך מלשון המברך את האילן (כלאים ז, א). ועוד. כתיב (מקץ מא, מב) וילבש אתו שש. יסוד, שש, ששון.

מלכות

אמרו (ילק"ש מקץ קמח ד"ה ויאמר) אברך, אב בחכמה ורך בשנים, אבל נבוכדנאצר נקרא טפסר, טפש בחכמה ושר בשנים. מנא לך דהאי רך (אב-רך) לישנא דמלכותא, הוא דכתוב, אנכי היום רך ומשוח מלך. ואיתמא מהכא ויקרא לפניו אברך. ולפ"ז אברך אב-מלך (ועיין ב"ב ד ע"א, כנ"ל).

נפש בשנות השובע יהיה נפיש, יתר על המדה.
רוח כתב הכתב והקבלה (בראשית מא, מג) דומה אברך לשם צפנת פענח, שהמכוון בו לרבותינו, בהודיעו הצפונות מניח רוחן של בריות. וכל זאת מכח רוחו של יוסף, כמ"ש (שם, שם, לח) הנמצא כזה איש אשר רוח אלקים בו.
נשמה אין נבון וחכם כמוך, נשמת שדי תבינם.
חיה רך בשנים ואע"פ כן אב בחכמה, כי נגלה לו בחינת חיה, מקור נביעת החכמה. ועיין סידורו של שבת (חלק ב דרוש ב, פ"א) שהרחיב לבאר זאת.

יחידה מאחד את השנים, ב-כ-ר, באלף, אחד יחידה. ■ המשך בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלונו זה - להארות, הערות, והוספות: rav@bilvavi.net

חסרון דין שלא לשמה

מתני', כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן. ביסוד החסרון של שלא לשמה ישנם ה' חלקים. א. חסרון בקרבן, שכל שנעשה שלא לשמה, פוגם בלשמה של הקרבן. ב. חסרון בפעולת ההקרבה שיש דין שתהא לשמה. ג. חסרון במקריב, שיש דין על המקריב שיעשה כן לשמה. ד. חסרון בצרוף של המקריב לפעולת ההקרבה לקרבן. כיוון שכל אחד נעשה לשם דבר אחר אינם מצטרפים והרי שחסר בצרופם. ה. כיון שכל כח הכהן להקריב אינו אלא מדין שליחות כמ"ש בקדושין, ולכך כל שאינו עושה לשמה חסר בשליחות שאינו עושה כדעת המשלח.

והנה ביאור האופן הראשון שנעשה חסרון בחפצא של הקרבן עצמו. כי בכח מעשה ההקרבה לשנות החפצא של הקרבן. ודוגמא בעלמא אף שאינו ראיא, מצינו בדין פסח קודם זמנו דאיתא בפסחים (כמ"ש בתוס' ד"ה הפסח בזמנו) לח"ד מ"ד דבעי עקירה, והיינו שע"י מעשיו ומחשבתו נעקר שם פסח ונקבע דין שלמים.

ויתר על כן אמרו בגמ' (ב' ע"א) שהמקריב שלא לשמה בקדושתיהו קיימי, ואסור לשנויי בהו. וצ"ב מה הס"ד שיהיה מותר לשנות בהו מכאן ואילך. ובפשוטו היה מקום לומר מכיוון שאם ישנה בהו לא יפסול מידי שהרי בין כך לא עלו לבעלים לשם חובה, ובין כך כשרים אם ישנה כמ"ש רש"י 'מיהו אם עבר ושינה כשר', וא"כ אינו פועל מאומה בשינוי. וקמ"ל שעצם השינוי במחשבה אע"פ שאינו משנה בפועל אסור, מפני שיש דין לעשותו לשמה, אפילו אינו פוגם כלל.

אולם בשטמ"ק בשם תוס' טוך כתב וז"ל, דעדיין שם הראשון עליהם ואסור לשנויי בהו גם מכאן ואילך עכ"ל. ונראה מתוך דבריו שהיה ס"ד שכשעושה עולה לשם שלמים, נעקר שם עולה ואולי אף חל שם שלמים ולכך ס"ד שאין צורך לעשו תו לשם עולה כי כבר נעקר. ונמי מתוך דבריו למדנו שבכח מעשה הקרבה לשנות חפצא של קרבן, ויש עוד ראיות רבות לכך ועוד חזון למועד אי"ה. ולהלן יבואר אי"ה כל ה' החלקים של חסרון שלא לשמה בפרטי הסוגיות.

שם, כשרין אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה. והחלק המעשי הקיים בקרבן כמ"ש רש"י "כשרים, לזרוק בו ולהקטיר אימוריהם, ולאכול את הנאכלין". והחלק שחסר בקרבן כמ"ש רש"י ש'צריך להביא אחר לחובתו או לנדרו וישחטנו לשמו'.

ומהות עצמותו של הקרבן יש לדון האם הוא קרבן גמור אלא שחסר את "הלשמה". או שמא כיוון שחסר ב"לשמה", חסר

בכל הקרבן כשאינו לשמה. או נאמר, שלא חסר בקרבן כלום, אלא ב"מוצא שפתיך תשמור".

וקצת יש לדקדק מלשון רש"י (ב' ע"א, ד"ה הא קמ"ל) "שאינ בהם שום ירידה אלא אותה לבדו", ובפשטות לשונו משמע שאין שום ירידה במהות הקרבן, והרי שרק חסר ה"לשמה", ולכך לא עלו לבעלים לשם חובה. אולם יש לדחות, שכוונת רש"י שאין בהם שום ירידה דינית למעשה אלא אותה לבדו, אבל ירידה מהותית יש בכל הוית הקרבן.

לפ"ז יש לדון באותו חסרון גופא, 'שלא עלו לבעלים לשם חובה', 'וצריך להביא אחר', האם הכוונה שחשיב כאילו לא הביא קרבן כלל וקרבן זה הופך לנדבה אחרת, וזה לפי הצד שחסר בכל הקרבן. או שמא נאמר שהקרבן מתייחס לבעלים אלא שצריך להשלים רק חסרון לשמה, וזה לא עלה לבעלים. וזה לפי הצד שחסר רק לשמה. או שאין כאן "מוצא שפתיך תשמור", ולכך חייב להביא קרבן אחר.

הנה אמרו בגמ' (ע"ב) "אם כמה שנדרת עשית, יהא נדר, ואם לא נדבה יהא". ופרש"י "כאילו התנדבת לזה נדבה אחרת ולא לשם הראשונה". ומשמע שגדר הדבר שאע"פ שעולה שהקריבה לשם שלמים לא נעקר שם עולה וחל שלמים אלא בקדושתיהו קיימי, ושם עולה עליו. אולם מעשה עוקר מידי מחשבה ודיבור, ונעקר שם נדר וחל שם נדבה בקרבן עצמו, ולכך לא עולה לבעלים לשם חובה. וזהו לפי הצד הראשון. ולפי הצד השני י"ל בדוחק שרק כלפי הלשמה נחשב נדבה. ולפי הצד השלישי, ברור הדבר שהקרבן לא חל בו שום שינוי, אלא שעדיין נדר ראשון לא קוים וחייב להביא ולקיים את נדרו, אולם אין שינוי בחפצא, אלא שהגברא לא קיים נדרו, כי קרבן זה כאילו הוה נדבה אחרת.

עלה בידינו ג' צדדים. א. חסרון בכל הקרבן. ב. חסרון פרטי בלשמה. ג. אין חסרון בקרבן אלא שעדיין חובת גברא במקו מה עומדת.

לא עלו לבעלים לשם חובה שם, אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה. ופרש"י "וצריך להביא אחר לחובתו או לנדרו וישחטנו לשמו". ויש להתבונן שמכיון ש"אין בהם שום ירידה", כלשון רש"י להלן, א"כ מהו שורש החסרון הגורם לידי כך שלא עלו לבעלים לשם חובה.

בשלמא בזבחן שלא לשם זובח, אלא לשם אחר, מובן שפיר מכיוון שלא נזבח לשם בעליו, חסר ביחס הקרבן לבעליו ולכן לא עלו לבעלים לשם חובה. אולם בשינה בלשם זבח, מדוע ישנו חסרון דוקא בכך שלא עלו לבעלים לשם חובה.

עינינא דיומא - ונאכל מן הזבחים ומן הפסחים

הווי שלוחי דידן אינו כשר כיון שהקריב שלא מדעת בעלים. עכ"ל.

והנה לפ"ז בסוגיא דידן שמקריב שלא לשמן יש לדון אם יש חסרון בשלוחי דרחמנא, ויש לדון אם יש חסרון בשלוחי דידן.

ובאמת מצד שלוחי דרחמנא מסברא הו"א שחסר בשליחות כיון שעבר על איסור של "לא יחשב". והוה גרוע משליח לדבר עבירה, שלתקוני שדרתיך ולא לעותי, ומעולם לא נשלח לעבירה. אולם יש מקרא מלא שיהא נדבה, והנה? לפינן שלא הפקיעה תורה, רחמנא, שליחותו.

והנה מצד שליחות של הבעלים לכאורה לא ניחא להו כלל בשליחות שהרי צריך להביא עי"ז קרבן אחר. ובאמת נחלקו בזה, רש"י חולין קל"ט ע"א וכן תוס' שם כ"ב ע"ב, כתבו שכיון שבהביאו לעזרה יצא יד"ח. אולם הרמב"ם פ"ב ממעה"ק הל"ה, כתב, שלא יצא עד שיקריב. ועיין שם במל"מ שהביא ראייה מסוגיא דידן. אולם נראה שלכו"ע הכא אף אם יצא ידי נדרו מ"מ לא הוה ליה כפרה (שלמה, ע"ו ו' ע"א), ולכך צריך להביא קרבן אחר. ונמצא שלא ניחא להו לבעלים במעשה הכהן ואינו שליח (ועיין מקנה בקדושין כ"ג ע"ב, וצ"ב שמ"מ לא ניחא לבעלים כי נפסדים ע"י הקרבה זו, ובלבו ובלב כל אדם שאינו רוצה בשליחות). ונראה שלכך לא עלו לבעלים לשם חובה כי חסר בשליחות של הבעלים כיון ששינה מכוונת, ומצד שלוחי דרחמנא יש גזה"כ שיהא נדבה כנ"ל, אולם אין כאן שלוחי דידן אלא שלוחי דרחמנא ולכך הקרבן כשר, אולם לא עלו לבעלים להצד שבעי שלוחי דידן.

כהן המקריב שלא לשמן אי חייב בתשלומי נזק

מתני', אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה. ופירש"י "וצריך להביא אחר לחובתו או לנדרו". והנה יש לדון אם כהן המקריב קרבן של ישראל שלא לשמן, ועי"כ ניזוק הישראל, כי צריך להביא קרבן אחר, אי הכהן המקריב חייב לשלם עבור תולדת הנזק.

והנה באופן שאמר הישראל לכהן להקריב שלא לשמן, על אף שאין שליחות לדבר עבירה להצד ששלוחי דידן (עיין נדרים ל"ה ע"ב), שהרי עובר על "לא יחשב". מ"מ לכאורה דומה הדבר למ"ש (ב"ק צ"ב ע"א) "קרע את כסותי, שבר את כדי, חייב. ע"מ לפטור, פטור".

אולם באופן שלא אמר הישראל לכהן לעשותו שלא לשמן, אלא הכהן עשה כן ע"ד עצמו, יש לדון אי הוי מזיק, גרמי, או גרמא.

בשלמא לפי הצד ג' שנתבאר לעיל שהקרבן הופך להיות נדבה ממש ולכך אינו לשם בעלים לשם חובה, דייקא חובה. כי הוה נדבת בעלים ולא חובת בעלים. אולם לכאורה זה מובן רק בקרבנות ששייך בהם נדבה. אולם לפי הצדדים הראשונים שהחסרון בגופא דקרבן יש להתבונן מדוע כל חסרנו רק שלא עלו לבעלים לשם חובה.

והיה מקום לומר שמעשה הקרבה לא לשמן כיון שמצותן לשחטן לשמן הוה כעין עבירה אם שחטו שלא לשמן. ולכך מעשה הכהן אינו מתייחס לבעלים, מעין "אין שליחות לדבר עבירה". ולכך לא עלו לבעלים לשם חובה. אולם הא תינח באופן שהבעלים אינו מקריב בעצמו, אולם באופן שהבעלים כהן, והוא עצמו המקריב, א"א לומר כן.

ויש מקום לומר ששם "לשמה" חד הוא, וכן שיש חסרון בלשמה בין לשם זבח בין לשם זובח, שם לשמה נחסר. ולכך אף בשלא לשמן של זבח הוה כשלא לשמה של זובח. אולם הזבח כשר מפני שסתמן עומדים לשמה, כי שם הקרבן עליו ולכך אף בהקריבו שלא לשמן, שמו עליו, ולכך כשר. אולם ביחס לבעלים ישנו חסרון כי חסר בשם לשמן.

ולפי הצד הראשון לעיל דהוה חסרון בכל הקרבן כיון שאינו לשמה, לכך ברור שלא עלו לבעלים לשם חובה כיוון שחובתם תם להביא קרבן שלם ולא קרבן שכולו חסר ע"י שלא לשמן. ולפי הצד השני שזהו חסרון פרטי בלשמה הרי שלכאורה הקרבן עלה לבעלים לשם חובתם, אולם עדיין צריכין להביא קרבן חדש כי חסר הלשמן. ואולם זה דיוק לשון רש"י על אתר, 'וישחטנו לשמו', שכבר דקדקו האחרונים מה בא לומר. ולהנ"ל אפשר שבא לומר שנהו כל החסרון יקרבן ראשון עלו לשמן אלא לא לשם חובתו הגמורה וזהו הלשון לשם חובה, חובה דייקא.

ועוד יתבאר להלן אי"ה שיש חסרון בשליחות הבעלים.

חסרון שליחות בהקרבה שלא לשמן שם במתני', שנשחטו

שלא לשמן. ויש לעיין שהרי הכהן המקריב הוה שליח, וכיון ששינה בשליחותו יש להתבונן בגדרי השליחות מה פקע ומה עדיין קיים.

דהנה בנדרים ל"ה ע"ב אמרו, איבעי להו, הני כהני שלוחי דידן הוו, או שלוחי דשמיא. והתוס' (קדושין כ"ג ע"ב ד"ה דאמר ר"ה) וז"ל, א"נ, י"ל, דהתם הכי קמיבעיא ליה, הני כהנא שלוחי דרחמנא דוקא נינהו ולא שלוחי דידן כלל, או דלימא, הווי נמי שלוחי דידן (ובתוס' יומא י"ט ע"ב ד"ה מי איכא, הל' שון שלוחי דידן 'קצת'). ונפק"מ, שאם היה כהן מקריב שלא לדעת בעלים, אם שלוחי דרחמנא ניהו הוה קרבן כשר, ואי

פוסל, אין שייך דעת ציבור שלא לשמן. ואפילו אם כולם יחשבו שלא לשמן, הוה יחידים ולא ציבור. כי כלפי שלא לשמן אין שם ציבור, והבן.

והנה ביסוד סברת הדבר שאין פסול שחיטה שלא לשמן בציבור יש לבאר בכמה אנפי. א. הנה אמרו לקמן (ג' ע"א) 'אמר ר"י אמר רב, חטאת ששחטה לשם עולה פסולה, שחטה לשם חולין כשירה, אלמא דמינה מחריב בה, דלא מינה לא מחריב בה'. ולפ"ז יש להגדיר שקרבן יחיד שתוֹ-קדש ע"י יחיד ודעת יחיד חושב שלא לשמן, מיקרי מינה מחריב בה. אולם קרבן ציבור ודעת שלא לשמן דעת יחיד העובד חשיב דלאו מינה שאינו מחריב בה. דיחיד ביחס לציבור חשיב לאו מינה.

ב. שקרבן יחיד שיש כנגדו שלא לשמן של יחיד הוה זה לעומת זה, ולכך פוסל ששני כוחות סותרים זה לזה ואינה מינה גבר. אולם קרבן ציבור ודעת יחיד שלא לשמן, כח ציבור שמכחו הוקדש לשמן גובר על דעת יחיד המקריב שלא לשמן. כי ציבור ויחיד, ציבור גבר.

ג. לב ב"ד מתנה עליהם מתחלה לבטל מחשבת העובד, והוה כאדם שמתנה שמתחלה שמה שיחשוב בשעת העבוד דה והוי בטל והוה תנאי קודם למעשה-למחשבה, שמבטל המחשבה. וכן הכא מעיקרא לב ב"ד מתנה תנאי קודם למחשבת העובד שתהא מחשבתו בטלה.

ד. סכין מושכתן למה שהן, כלומר בכל קרבן סכין מושך לפי מחשבת העובד. אולם בקרבנות ציבור אין המעשה נמשך אחר מחשבת העובד אלא אחר מה שהן. והו"ל מעשה לשמן ומחשבה שלא לשמן. וכח מעשה גבר ועוקר את המחשבה. והו"ל כסתמא דכשר.

ה. בכל קרבן יחיד מחשבת העובד פוגמת במחשבת ההקדש לשמן. אולם בקרבן ציבור לב ב"ד חוזר ומקדישן השתא (עיין רש"י ו' ע"ב ד"ה לב ב"ד) בכל שעה. ולכך אין מחשבתו פוסלת. והבן היטב.. ■ נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

והנה איתא בגיטין (נ"ד ע"ב) 'הכהנים שפגלו במקדש מזידין חייבים'. ופירש"י (שם נ"ג ע"א) 'קורבנות ששחטום וזרקום לאכול מהם חוץ לזמנם'. ושם ודאי חייב, כי פסל את הקרבן, ואינו דומה למקרה דידן שלא נפסל אלא צריך להביא אחר. אולם רש"י בב"ק (ה' ע"א) כתב, 'מפגל, כהן ששחט קרבו של ישראל חטאת לשום שלמים דאין הקרבן עולה לבעליו וצריך להביא אחר'. ומשמע ברש"י שיסוד החיוב אינה מפני שהקרבן נפסל אלא מפני שאין עולה לבעליו וצריך להביא אחר'. ויתר על כן בשטמ"ק שם על אתר כתב, שה"ה איפכא בשחט שלמים לשום חטאת, ובאופן זה הרי זולת שיטת אסי בן חוני, הם כשרים ולא עלו לשם חובה, ואעפ"כ כתב השטמ"ק שהוא חייב.

ובגדר החיוב, יש לומר כמה פנים. א. דהוה גורם לממון שכממון דמי לר"ש, ולכך יש לחייבו. ב. מדין גרמי שניזוק מיד שנתחייב להביא אחר. ולפ"ז יש לדון בנדבה שכתב שם רש"י נ"ג ע"א ד"ה חייבין, 'לשלם דמיהם לבעלים שהרי צריכים להביא אחרים, ואי נמי נדבה הוא קשה בעיניו שלא להקריב קרבנו, שהרי להביא דורון היה מבקש'. ולכאורה זה סברא במזיק גמור, פיגול, אבל בשלא לשמן, שהוה גרמי שחייב, לכאורה פטור.

ג. לפי מ"ש לעיל שכאשר מקריבין שלא לשמן עוקר הפרשה לשם נדר וחובה ונהפך לנדבה וכלשון רש"י (ע"ב) 'כאילו התנדבת לזה נדבה אחרת ולא לשם הראשונה', וא"כ הוה כעין מזיק גמור.

שלא לשמן בקרבן ציבור

כתב הר"מ בפירוש המשניות וז"ל, וממה שאמר לבעלים תבין שאינו מדבר אלא על הקורבנות שיש להן בעלים ידועים, אמנם קורבנות הציבור אין פוסלת אותן שחיטה שלא לשמן, שכך אמרו רז"ל, קרבנות הציבור סכין מושכתן לכמות שהן, עכ"ל. ופשוט שהדבר תלוי אי דעת עובד פוסל שייך לדון בקרבן ציבור בשלא לשמן, אולם אי דעת בעלים

להלן רשימת השיעורים השבועיים שמופעים ב"קול הלשון" [USA 718.521.5231] 073.295.1245

השיעורים השבועיים שמופעים ב"קול הלשון" בשידור חי
אנציקלופדיה - עבודת השם - יום ג' 20:30 בירושלים
ארבעת היסודות שורשי התנועות הנפשיות - יום ד' 16:30 בחולון
אנציקלופדיה - מחשבה - יום ד' 20:30 בחולון

השיעורים השבועיים שמופעים ב"קול הלשון" אבל לא בשידור חי
ספר עץ חיים למתחילים | ספר עץ חיים בקצרה | ספר עץ חיים בעיון

שאלה

יצאיה לעסוק במלאכה בדור האחרון, וגדר השתדלות לפרנסה

לכבוד הרב שליט"א,

ברוך ה' אנו נהנים הרבה מתורתו של הרב. רציתי לשאול:

א. אני אברך כולל ברוב שעות היממה, נתתי לחבר הלוואה בהיתר עיסקא והוא הפסיד ואין לו להחזיר, ואני משלם לבנקים הרבה מאוד כסף. יש לי ב"ה 5 ילדים, אמנם אשתי עובדת אבל לא מספיק. מקובלני מרבתי שאברכים אוכלים מלחם המון, ובאמת אני רואה ס"ד גדולה. השאלה מה ההשתדלות שלי למעשה, האם לצאת לעבוד או לבטוח בה' ולהתפלל.

ב. איך אני יכול לדעת מה ה' רוצה ממני, למה זה קרה לי כל החובות הללו. תודה רבה.

תשובה

א. יש בנ"א ששורשם בעולם העשיה. ולכך עצם נפשם שייכת לעשיה, עשיה דעשיה. ולהם ראוי לעסוק במלאכת יד במה שחננם השי"ת, והקרוב ביותר לקדושה. וכן אלו שנפשם שייכת ליצירה דעשיה - צורה בעשיה, אומנות של צורות וכדו'. וכן אלו ששיכים לבריאה שבעשיה, תכנון וכדו'. וכן אלו ששיכים לאצילות של עשיה, נביעה ומקור רעיונות וכדו'.

לעומת בנ"א שנפשם פנימית יותר, ראוי להם להשקיע את עיקר חייהם בעולם פנימי.

זה נכון לכל הדורות כולם. אולם בדור פרוץ זה, עצם יציאה לעסוק במלאכה, בקרוב הפעמים פותח את האדם לעולם חיצוני יותר ומסוכן רוחנית, ולכך כל שיקול הדבר מקבל פנים חדשות. מחד אלו שאינם מסוגלים ללמוד, אילו יצאו לעסוק במלאכה סכנתם כנ"ל, מאידך אם ישארו בפנים, בטלה מביאה לידי שעמום וכו', לידי חטא. לכך כל מקרה נצרך שיקול דעת עמוק ודק וס"ד מופלאה להכריע האם לצאת לעבוד, במה, כיצד, וכל פרטי האופנים. ולעולם נצרך תפלת אמת מעומקא דלבא הן להכריע מתחלה, והן תפלה בכל יום שינצל מן כל מרעין בישיין שבמקומות אלו.

ברור הדבר שיציאה למלאכה של רבים בעשור האחרון ללא הבדיקות הנ"ל, הרס את הדור. כי חלק מאלו שיצאו לא היו צריכים לצאת, וכן צורת היציאה באופן פרוץ, ובאופן שאינו מתאים כלל לעולמה של תורה. ולכך הדור שמם וחרב ע"י שנעשה ערוב של העולם החיצון והפנימי. וכך, אין לך יום

שאינ קללתו מרובה מחברו שיוצאים לעבוד כמעט בכל סוגי המלאכות, ועי"כ נעקרים רח"ל עוד ועוד מן הקדושה הפנימית. וכן תערובת נוראה בין גברים לנשים, ה"י ויגאלנו.

זולת כך אף נפשות גבוהות יותר, מן העשיה כנ"ל, יש להם צורך בפרנסה. ופעמים מחמת הגלות, גלות הנפש, יוצאים לעבוד לצורך מלאכתם. אולם דבר זה נמדד לפי מדרגת בטחונו של האדם. ולכך בכל מקרה לגופו יש להתבונן מהו המצב הכלכלי, ומהו מדרגת הבטחון ולפ"ז להכריע. אפשר לנהוג מעט ממש מעבר למדרגת הבטחון אולם לא מעבר לכך. ולעולם נצרך למעט מעט מן ההשתדלות, מעבר לדרגת בטחונו, ובזה להתחזק טובא בבטחון. והנפש העדינה חשה שיותר קל נעים וערב לעבוד על בטחון מאשר לעמול על פרנסה. בין והתבונן.

ב. יש להתבונן מהם הנקודות החלשות אצלכם בנפש, ולכותבם. ואח"כ להתבונן מהו הקרוב ביותר בטודה הנ"ל, ולפ"ז להתחיל ולתקנו.

שאלה

בענין לקיחת כסף על מסירת שיעורים

ברוך השם היה לי הרבה משוב חיובי מהשיעורים שאני נותן על בלבבי משכן אבנה חלק ראשון. כ-20 נשים בשי" דור טלפון חי. יש בקשות רבות להאזין לשיעור המוקלט. נשים נע בין 30-55. בעיקר בעלי תשובה.

אני רוצה את השיעורים להיות זמין באופן חופשי כדי לחזק את הציבור הרחב.

האם אני צריך לגבות כסף עבור השיעורים כמאמץ לפרנסה?

או שאני צריך להפוך אותם זמינים בחינם ובטוח בה' כדי לספק פרנסה?

תשובה

כל שאלה של בטחון מול השתדלות תלוי במדרגת האדם ובמצבו הכלכלי. למעשה אם אתם עושים כן בנפש חפצה ובאהבה ואין צורך בממון זה ממש ראוי לא לקחת. אולם אם יש צורך וכן המצב שאינו נעשה בנפש חפצה בחינם, אפשר לקחת ממון, אולם לקחת קצת פחות ממה שאתם חפצים. כי בכל דבר כזה ראוי לאדם להקטין מעט את רצונו, ובחלק זה יחשוב שחפץ לבטל את רצונו, וכן על חלק זה יחזק בטחונו בה' ית"ש. ■

הצטרפות לרשימת העלון מדי שבוע ע"י אימייל subscribe@bilvavi.net
שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 | USA 718.395.2440
לעורך ולכל ענייני העלון: parsha@bilvavi.net | לקחת חסות עבור עלון שבועי: sponsor@bilvavi.net
רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ - משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | מייל: avi@moshebooks.com
ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829